

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 35/1991-92 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag om Posten.

Stora utskottet har i ärendet mottagit lag- och ekonomiutskottets betänkande nr 16/1991-92. Utskottet har behandlat ärendet och får i ärendet framföra följande.

Utskottet föreslår att Postens benämning ändras till Ålands postverk, att förslaget angående Postens monopolställning utgår, att Postens personal garanteras medbestämmanderätt i styrelsen, att styrelsens ställning stärks och att verkställande direktören utses av styrelsen på viss tid. Utskottets övriga ändringsförslag är huvudsakligen av språklig natur.

Detaljmotivering

1 §. Utskottet föreslår att benämningen posten på Åland ersätts med Ålands postverk, vilket enligt utskottets mening ger en bättre beskrivning av postens egentliga ställning och även har sin motsvarighet i andra självstyrda områden. Lagens rubrik föreslås ändrad i enlighet härmed.

Beslutet har fattats efter omröstning (5-4). Minoriteten (ordföranden Häggblom samt ledamöterna Erland, Lund och Sjöstrand) omfattade lag- och ekonomiutskottets förslag och anmälde avvikande åsikt.

3 §. Utskottet anser att uttrycket "på objektiva villkor" bör utgå. Målsättningen bör vara att postservice skall finnas allmänt tillgänglig i hela landskapet.

4 §. Utskottet anser att det inte har framförts sådana skäl som skulle motivera ensamrätt för Posten till brevfordran. Såvida skäl till ensamrätt senare uppkommer förutsätter utskottet att landskapsstyrelsen inkommer med förslag till lagtinget.

5 §. Utskottet omfattar förslaget att Postens inkomster och utgifter upptas i landskapets budget. Utskottet förutsätter dock att finansförvaltningslagen och budgetförordningen ändras så att redovisning av antingen endast överskott eller tilläggsfinansieringsbehov möjliggörs.

12 §. Utskottet föreslår efter omröstning (4-4 med ordförandens röst som avgörande) att postens personal erhåller säte i styrelsen. Minoriteten (ledamöterna Björling, Lars

Holmberg, Roger Jansson och Sirén) omfattade lag- och ekonomiutskottets förslag och anmälde avvikande åsikt.

14 §. Utskottet anser att verkställande direktören bör utses av styrelsen för posten (2 mom. 13 punkten).

Ledamoten Lund, som ansåg att kollektivavtalen bör godkännas av landskapsstyrelsen och att 2 mom. punkt 14 bör utgå, anmälde avvikande åsikt.

15 §. Styrelsen föreslås handha de personalärenden som enligt tjänstemannalagen ankommer på landskapsstyrelsen.

Utskottet har kompletterat bestämmelsen angående lediganslående av tjänster. Tjänsterna bör enligt huvudregel lediganslås för att erhålla bästa möjliga personal.

16 §. Utskottet anser att verkställande direktören bör utses av styrelsen för viss tid. Genom tidsbestämd utnämning betonas direktörens ansvar för affärsverkets resultat.

I fall av uppsägning av verkställande direktören kan oklarhet uppstå angående uppsägningstiden. Utskottet rekommenderar därför att avtal ingås om uppsägningstidens längd.

Med anledning härav får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga det i framställningen ingående lagförslaget i följande lydelse:

LANDSKAPSLAG om Ålands postverk

(Ingressen lika som i framställningen).

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Ställning inom förvaltningen

Ålands postverk, nedan kallad Posten, är ett affärsverk underställt landskapsstyrelsen.

(2 mom. lika som i framställningen).

2 §

(Lika som i framställningen).

3 §

M å l f ö r v e r k s a m h e t e n

Posten skall se till att postverksamheten utvecklas ändamålsenligt och att utbudet av tjänster motsvarar kundernas och hela samhällets behov. Den grundläggande postservice som lagtinget fastställt skall finnas allmänt tillgänglig i hela landskapet (*uteslutning*).

4 §

(*Uteslutes*).

2 kap.

Ekonomi

4-5 §§

(Lika som 5-6 §§ i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

6 §

F i n a n s i e r i n g a v u t g i f t e r

Posten skall finansiera sina utgifter med

- 1) inkomster av verksamheten,
- 2) lån som Posten kan ta upp enligt 8 §,
- 3) anslag som kan tas upp i *landskapets budget* för givande av lån till Posten samt
- 4) anslag som kan tas upp i *landskapets budget* för ökning av grundkapitalet.

Om ersättningar som beviljas i syfte att finansiera Postens utgifter stadgas i 9 §.

7 § (8 § i framställningen).

Posten skall prissätta sina varor och tjänster enligt företagsekonomiska principer med beaktande av vad som bestäms i 3 § om tillgången på grundläggande postservice samt de mål för service och resultat som landskapsstyrelsen ställer upp för Posten.

(2-3 mom. *uteslutes*).

8 §

(Lika som 9 § i framställningen).

9 §

Ersättningar

Om Posten åläggs en betydelsefull uppgift eller skyldighet som är olönsam skall ett anslag för ersättning av uppgiften eller skyldigheten tas in i *landskapets budget* eller så skall den beaktas som en belastning då Postens resultatmål ställs upp. Posten skall sköta uppgiften eller skyldigheten med beaktande av företagsekonomiska principer och verkets resultatmål inom ramen för ersättningen och intäkterna från uppgiften.

3 kap.

Ledningen av Posten

10 §

Lagtinget

I samband med behandlingen av *landskapets budget* skall lagtinget

- 1) fastställa den grundläggande postservice som Posten skall tillhandahålla,
- 2) vid behov ta upp anslag i budgeten för givande av lån till Posten,
- 3) godkänna ökning och nedsättning av Postens grundkapital samt vid behov ta upp anslag i budgeten för höjning av grundkapitalet,
- 4) godkänna *större* investeringsobjekt och maximibeloppet för Postens investeringar under finansåret samt rätt för Posten att ingå förbindelser för investeringar som medför utgifter under följande finansår samt
- 5) vid behov ta upp anslag i budgeten för ersättningar till Posten.

11 §

Landskapsstyrelsen

Då lagtinget fastställt *landskapets budget* och Posten lagt fram sin preliminära resultat- och finansieringsplan, skall landskapsstyrelsen

- 1) fastställa målen för Postens service med beaktande av den grundläggande postservice som lagtinget fastställt,
  - 2) fastställa Postens resultatmål, (3 punkten i lag- och ekonomiutskottets betänkande uteslutes),
  - 3) bevilja lån till Posten,
  - 4) besluta om ökning och nedsättning av Postens grundkapital samt
  - 5) bevilja ersättningar till Posten.
- (2 mom. lika som 12 § 2 mom. i framställningen).

4 kap.

Administration och personal

12 §

Styrelsen

Landskapsstyrelsen tillsätter en styrelse för Posten. Styrelsen utses för högst fyra år i sänder och består av en ordförande, en viceordförande och tre andra medlemmar. *En medlem av styrelsen skall utses bland Postens personal.*

Styrelsemedlemmarna (*uteslutning*) får inte genom sitt arbete, aktieinnehav eller annat ägarskap utöva ett avgörande inflytande över en konkurrerande verksamhet eller en verksamhet som de genom sitt arbete i Postens styrelse avsevärt kan gynna.

(3 och 4 mom. lika som 13 § 3 och 4 mom. i framställningen).

13 §

(Lika som 14 § i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

14 §

Styrelsens uppgifter

(1 mom. lika som 15 § 1 mom. i framställningen).

Inom ramen för Postens befogenhet skall styrelsen särskilt

1) besluta om principerna för Postens verksamhet och om utvecklandet av denna inom ramen för de beslut som lagtinget fattat med stöd av 10 § 1 punkten och landskapsstyrelsen med stöd av 11 § 1 mom. 1 och 2 punkterna,

2) besluta om lämpligt system för Postens administration och ekonomiförvaltning,

3) besluta om Postens årliga resultat- och finansieringsplan i enlighet med de beslut som landskapsstyrelsen har fattat,

4) besluta om Postens verksamhets- och ekonomiplaner för längre än perioder än ett år,

5) besluta om betydande investeringar och andra omfattande uppgifter,

6) besluta om upplåningen,

7) besluta om inledande av viktig ny affärsverksamhet,

8) bestämma om principerna för prissättning och hur beslutanderätten i fråga om prissättningen skall utövas,

9) uppgöra bokslut och sända det till landskapsstyrelsen för fastställande,

10) kära och svara i ärenden rörande Posten samt bevaka Postens intresse vid domstolar, hos andra myndigheter och vid förrättningar, om inte landskapsstyrelsen beslutar annat,

11) besluta om vem som har rätt att företräda Posten,

12) besluta om förvärv och överlåtelse av delägarskap och om utövande av rättigheter i samband därmed,

13) utnämna *verkställande direktör*, vice verkställande direktör eller utse ställföreträdare för verkställande direktören,

14) godkänna arbetskollektivavtal och tjänstekollektivavtal samt

15) behandla och avgöra övriga ärenden som är omfattande eller har stor betydelse.

15 §

(1 mom. lika som 16 § 1 mom. i framställningen).

Om inte annat bestäms i denna lag handhas de uppgifter som berör Postens personal, och som enligt tjänstemannalagen för landskapet Åland (61/87) ankommer på landskapsstyrelsen, av *styrelsen* för Posten.

(3 mom. lika som 16 § 3 mom. i framställningen).

Tjänsterna kan *vid behov* besättas utan att lediganslås.

16 §

Verkställande direktören

Styrelsen utnämnder verkställande direktören för Posten för viss tid. (*Uteslutning*).

(2 mom. lika som 17 § 2 mom. i framställningen).

Styrelsen kan säga upp verkställande direktören då skäl därtill föreligger så att tjänsteförhållandet upphör med omedelbar verkan. I sådant fall har verkställande direktören dock rätt till en ersättning som motsvarar lön för uppsägningstiden.

17 §

Förbud mot konkurrerande verksamhet

Tjänsteman vid Posten får inte utan styrelsens tillstånd ta emot ett avlönat uppdrag som har anknytning till det egna uppgiftsområdet, vid ett sådant företag som sköter om postning, transport eller distribution av försändelser som kan jämföras med postförsändelser. Tjänsteman får inte heller annars inleda någon motsvarande verksamhet eller åta sig något sådant uppdrag eller börja med sådan verksamhet där postförsändelser eller annan information som tjänstemannen under sin anställningstid vid Posten fått kännedom om skulle kunna vara till nytta. (*Uteslutning*).

5 kap.

Penningrörelse och bokslut

18 §

(Lika som 19 § i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

19 §
R e v i s i o n

Landskapsstyrelsen tillsätter årligen minst två (*uteslutning*) revisorer och personliga ersättare för dessa för att granska Postens förvaltning, ekonomi och räkenskaper. (2-3 mom. lika som 20 § 2-3 mom. i framställningen).

20 §

(Lika som 21 § i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

6 kap.
Särskilda bestämmelser

21 §

Pensioner samt övriga förmåner och ersättningar

Pensioner till Postens anställda samt övriga förmåner och ersättningar samt de familjepensioner till de anställdas anhöriga som följer av anställningsförhållandet och utbetalas centralt skall betalas ur anslag i *landskapets budget*, i enlighet med vad som särskilt stadgas om dessa förmåner och ersättningar.

(2 mom. lika som 22 § 2 mom. i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

22 §

Försäkringar

Posten tecknar själv sina försäkringar med undantag av vad som stadgas i 21 §.

23 §

Närmare bestämmelser (*uteslutning*) gällande verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov i landskapsförordning.

24 §

(Lika som 25 § i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

25 §

(Lika som 26 § i lag- och ekonomiutskottets betänkande).

Mariehamn den 28 april 1992

På stora utskottets vägnar:

Bert Häggblom
ordförande

Pehr Karlström
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Häggblom (delvis), viceordföranden Salmén (delvis), ledamöterna Björling, Englund (delvis), Erland (delvis), Lars Holmberg, Roger Jansson (delvis), Lund, Sirén och Sjöstrand samt ersättarna Flodin (delvis), Häger (delvis) och Christer Jansson (delvis).